

Oświadczenie złożone przez senator Alicję Zając na 74. posiedzeniu Senatu w dniu 14 kwietnia 2011 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej Katarzyny Hall

Problemy szkolnictwa związane z utrzymywaniem szkół i placówek oświatowych w związku ze zmniejszaniem się liczby dzieci są zauważalne już od kilku lat. Do mojego biura senatorskiego trafiają prośby, zarówno władz gmin, jak i rodziców uczniów ze szkół zagrożonych likwidacją, o podjęcie działań, które w przyszłości zapobiegą zamykaniu placówek. Gminy, zwłaszcza obejmujące tereny wiejskie czy małomiasteczkowe, borykają się z trudnościami związanymi z utrzymaniem szkół i placówek oświatowych i niestety niejednokrotnie są zmuszane do podjęcia działań zmierzających do ich likwidacji. Takie drastyczne działania spowodowane są tym, że coraz więcej zadań spada na gminy, chociaż nie zapewnia się im właściwych środków z budżetu. Wzrost kosztów, jak chociażby coroczne podwyżki dla nauczycieli czy wzrost cen w porównaniu z latami ubiegłymi, powoduje, że wielkość dopłat gmin do oświaty kształtuje się na poziomie czterdziestu i więcej procent całkowitych kosztów funkcjonowania oświaty. Stanowi to około 14-20% dochodów gmin. Subwencja oświatowa jest niewystarczająca, szczególnie w tych szkołach, gdzie klasy są małe (dziesięciu uczniów), a to powoduje, że stan oświaty się pogarsza. W przyszłości grozi to koniecznością zamykania kolejnych placówek oświatowych i szkół. Stale rosnące koszty funkcjonowania oświaty, brak wzrostu subwencji, a także zmniejszanie się liczby dzieci, doprowadzą do tego, że gminy będą zmuszone angażować środki z innych źródeł albo likwidować szkoły.

Sytuacja taka zauważalna jest nie tylko w powiecie jasielskim, ale także w innych gminach wiejskich czy gminach z małymi miasteczkami na terenie całego kraju. Zdaniem wielu, obecny przydział subwencji jest niesprawiedliwy dla gmin, w których jest mała liczba dzieci. Dlatego konieczne byłoby rozważenie zmiany przepisów w tym zakresie.

Przede wszystkim, wychodząc naprzeciw opiniom samorządów gmin i powiatów, należałoby zmienić zasady przyznawania subwencji oświatowej i uwzględniać etat nauczycielski, a nie liczbę uczniów. Ponadto znacznym ułatwieniem dla gmin byłoby wprowadzenie możliwości nawiązywania stosunku pracy z nauczycielem na podstawie przepisów kodeksu pracy w sytuacjach, gdy liczba dzieci w szkołach podstawowych jest mniejsza niż sto, a w gimnazjach mniejsza niż pięćdziesiąt. Pozwoliłoby to pozostawić szkoły jako placówki publiczne w rękach gminnych i nie przekazywać ich stowarzyszeniom.

Czy ministerstwo rozważa wprowadzenie zmian w zakresie przyznawania subwencji oświatowej i zwiększenie jej wysokości w taki sposób, aby jej przydział pokrywał potrzeby samorządów gminnych?

Czy rozważane są inne zmiany, które w przyszłości zahamowałyby postępujący proces likwidowania szkół w małych gminach?

Mając powyższe na uwadze, zwracam się do Pani Minister z zapytaniem: czy problem likwidacji małych szkół i placówek oświatowych jest analizowany przez ministerstwo i czy podjęto w tym zakresie stosowne działania?

Alicja Zając